

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan: LHV, Actiz, Ineen, GGD GHOR, LCPS, ZN, De Nederlandse GGZ, College Perinatale Zorg, Jeugdzorg Nederland, VGN, NVZ, NFU, AZN, VenVN, FMS

**Directoraat-Generaal
Oekraïne**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/je
nv

Datum 24 mei 2022

Onderwerp Zorg voor ontheemden uit Oekraïne

Ons kenmerk

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Door de oorlog in Oekraïne zijn op moment van schrijven circa 6,55 miljoen vluchtelingen de grens overgegaan. Het grootste deel van deze vluchtelingen verblijft in de buurlanden om Oekraïne. Nederland vangt op dit moment circa 60.000 ontheemden op. Dit aantal kan de komende maanden verder oplopen. Dit brengt grote uitdagingen met zich mee. Ook voor de gezondheidszorg.

Om de toegang tot de medische zorg en langdurige zorg met verblijf goed te organiseren is besloten dat de Staatssecretaris van JenV de verantwoordelijkheid draagt voor de organisatie van de toegang van zorg, analoog aan de verantwoordelijkheid voor asielzoekers. Net als bij de opvang van asielzoekers zal een aparte uitvoeringsorganisatie, de Nationale Opvang Ontheemden (NOO), de uitvoering gaan verzorgen.

Als Directeur-Generaal Oekraïne zal ik, namens de Staatssecretaris, de stappen die reeds zijn gezet om de toegang tot de gezondheidszorg zo goed mogelijk te organiseren, voortzetten. In de bijlage van deze brief is een toelichting opgenomen. De belangrijkste punten zijn:

- Kosten van medische zorg (en mogelijk langdurige zorg met verblijf) komen naar verwachting per 1 juli ten laste van de nieuwe regeling voor Oekraïners. De subsidieregeling voor onverzekerden blijft beschikbaar voor ontheemden zonder Burgerservicenummer.
- De subsidieregeling is voor wat betreft apothekers sinds kort gedigitaliseerd. Voor de overige zorg wordt zo spoedig mogelijk, doch niet eerder dan 1 augustus, gedigitaliseerd. Het CAK onderzoekt namelijk de mogelijkheden van realisatie via een uitvoeringstoets. Daarnaast wordt de meldplicht met terugwerkende kracht opgeschort.
- VWS meldt dat de opvang van patiënten met een urgente medische vraag, die zich in de buurlanden van de Oekraïne bevinden loopt de 'matching' middels het daarvoor ingerichte Europese systeem, het Emergency Response Coordination Centre (ERCC). Matching vindt plaats op basis van wederzijdse acceptatie, de patiënt kiest zelf het land van voorkeur. Acceptatie gebeurt op basis van vooraf afgesproken criteria, een medisch-inhoudelijke afweging en actuele beschikbare capaciteit voor de specifieke zorgvraag. Sinds eind april zijn meerdere patiënten door Nederland geaccepteerd. Geen van deze patiënten heeft ervoor gekozen om naar Nederland te komen. De redenen waarom niet is gekozen voor Nederland worden niet geregistreerd, er zijn signalen dat patiënten de voorkeur geven aan landen dichterbij Oekraïne. De ERCC heeft in de vergadering van 24 mei jl. besloten de activiteiten te intensiveren, aangezien het aantal opgevangen patiënten tot dusver beperkt bleef.

- Het ministerie van JenV is een aanbestedingstraject gestart voor het aanbieden van gratis tolkenvoorzieningen in de zorg. Naar verwachting komen de tolkenvoorziening per 1 juli gratis beschikbaar.
- De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid ligt ook voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Gemeenten zullen hiervoor door het Rijk gecompenseerd worden.
- Het ministerie van VWS heeft besloten dat de bevolkingsonderzoeken naar kanker waarvoor ontheemden automatisch worden uitgenodigd vanwege BRP-registratie, worden gepauzeerd per 1 juni 2022 totdat de randvoorwaarden op orde zijn. Naar verwachting is daar een half jaar voor nodig.
- Ontheemden kunnen werken in Nederland. Ten aanzien van ontheemden die in een niet-geregistreerd gezondheidszorgberoep aan het werk willen, is het aan de werkgevers om te zorgen dat zij bekwaam zijn en voldoende kunnen communiceren met collega's en patiënten, opdat dat de patiëntveiligheid en de kwaliteit van zorg gewaarborgd zijn. Ontheemden die een geregistreerd gezondheidszorgberoep in Nederland willen uitoefenen zullen de erkenningsprocedure voor Buitenslands Gediplomeerden dienen te doorlopen, conform de Wet op de Beroepen in de Individuele gezondheidszorg (BIG). Ook kunnen zorgorganisaties gebruik maken van werken onder supervisie, waarbij een niet-BIG geregistreerde zorgmedewerker voorbehouden handelingen mag verrichten onder toezicht van een zelfstandig bevoegde BIG-geregistreerde.

U ontvangt uiterlijk 1 juli een nieuwe brief van mij.

De Directeur-Generaal Oekraïne,

T. ten Haaf

i.o.

E. Vriens

Bijlage Zorg voor ontheemden uit Oekraïne

Toegang gezondheidszorg

Ontheemden uit Oekraïne¹ worden niet opgevangen door het COA maar door gemeenten en particulieren. Zij worden in het BRP geregistreerd met een speciale titel in plaats van het COA-systeem. Om die reden is de Regeling Medische zorg Asielzoekers (RMA) niet op hen van toepassing (en technisch ook niet mogelijk). De toegang tot de gezondheidszorg moet daarom anders worden georganiseerd, zoveel mogelijk aansluitend bij de reguliere zorg.

Voor ontheemden die gaan werken geldt een wettelijke verzekeringsplicht op het moment dat zij werken. Op het moment dat zij een zorgverzekering afsluiten hebben zij eventueel recht op zorgtoeslag. Inmiddels heeft een deel van de ontheemden een zorgverzekering. De voor- en nadelen van de verzekeringsplicht, zoals het risico op boetes voor onverzekerdeheid, worden momenteel door VWS bezien.

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet; en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het Prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid, ligt voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten, conform hun huidige wettelijke taken. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen particuliere opvang en gemeentelijke opvang binnen een gemeentegrens. In alle gevallen is het college verantwoordelijk voor de inzet en bekostiging van de benodigde zorg en ondersteuning. Eind mei heeft de Ministerraad besloten om meerkosten die gemeenten in deze zorgwetten maken als gevolg van de opvang van Oekraïense ontheemden, te compenseren. Het Rijk en VNG zullen de komende tijd samen werken aan een nadere uitwerking van een meerkostenregeling en de verdeelsleutel per gemeente.

Vergoeding medische zorg

Medisch zorg uit het basispakket aan Oekraïense ontheemden wordt tijdelijk vergoed via de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden. De subsidieregeling wordt zo spoedig mogelijk gedigitaliseerd en, indien mogelijk, aangesloten op het declaratiesysteem van zorgaanbieders. Ook zal de meldplicht met terugwerkende kracht worden opgeschort.

Per ingangsdatum van een nieuwe regeling komen de zorgkosten ten laste van deze regeling; de Regeling Medische zorg Oekraïners (RMO). Deze nieuwe regeling gaat waarschijnlijk uit van hetzelfde declaratiesysteem en zorgpakket als de RMA. Het zorgpakket is ruimer dan wordt vergoed op basis van de subsidieregeling. Bijvoorbeeld de vergoeding van mondzorg bij acute pijnklachten (€ 250), anticonceptie, abortuszorg, bril en gehoorapparaat (met toestemming), en bepaalde geneesmiddelen. De subsidieregeling blijft beschikbaar voor ontheemden zonder bsn en/of geldig identiteitsbewijs. In hoeverre eerdere gemaakte zorgkosten die niet vergoed worden onder de SOV met terugwerkende kracht (deels) kunnen worden gedeclareerd wordt momenteel bekeken.

---

¹ *ontheemden*: personen op wie het Uitvoeringsbesluit van 4 maart 2022 van de richtlijn 2001/55/EG van de raad van 2001 van toepassing is, ingevolge artikel 2 van dat besluit

Langdurige zorg met verblijf

De RMA is voorlopig opengesteld voor langdurige zorg met verblijf. Het gaat om zorg die niet vanuit de subsidieregeling (Zvw) of Wmo ondersteuning door gemeenten geboden kan worden. Een huisarts of zorgverlener kan de indicatie bij Bender aanvragen. Zodra de plaatsing in een instelling heeft plaatsgevonden, wordt de betrokkene geregistreerd bij het COA en kunnen de kosten via de RMA worden betaald. Er geldt geen eigen bijdrage. Hoe de uiteindelijke vergoeding van kosten voor Wlz-verblijfszorg wordt ingericht is nog niet uitgekristalliseerd.

Zorgkantoren helpen het COA indien nodig bij het zoeken naar plekken in instellingen waar langdurige zorg en verblijf wordt geleverd. Hierbij wordt geprobeerd ontheemden in groepen op te vangen.

Ondersteunende voorzieningen

Het ministerie van JenV is samen met het ministerie van VWS een traject gestart voor de financiering van inzet van tolken in de zorg ten behoeve van Oekraïense ontheemden. Over overige ondersteunende voorzieningen zijn nog geen besluiten genomen.

Vaccinaties

Voor de basisvaccinatie of booster vaccinatie tegen COVID-19 kunnen mensen uit Oekraïne naar prikkenzonderafpraak.nl of een afspraak plannen via de GGD.

Alle kinderen tot 18 jaar kunnen de vaccinaties krijgen tegen de infectieziekten van het Rijksvaccinatie programma, zoals polio, mazelen en rodehond. Vanwege het risico op mazelen, krijgen kinderen vanaf 9 maanden ook een vervroegde BMR (bof, mazelen, rodehond BMR0) aangeboden.

Kinderen onder de 12 jaar die nog geen vaccinatie tegen tuberculose hebben gehad, kunnen worden doorverwezen naar de tuberculoseafdeling van de GGD voor een BCG (Bacille Calmette Guérin) vaccinatie.

Zie ook: [Opvang vluchtelingen Oekraïne en infectieziekten | RIVM](#)

Bevolkingsonderzoek

Alle inwoners van Nederland die in de doelgroep vallen, kunnen deelnemen aan de bevolkingsonderzoeken naar darm-, baarmoederhals- en borstkanker. De uitnodigingen worden verstuurd op basis van een registratie in het BRP.

Door de snelle inschrijving van de ontheemden in het BRP zijn de bevolkingsonderzoeken voor deze groep nog niet zodanig ingericht dat aan alle reguliere randvoorwaarden kan worden voldaan. Zo ontbreekt bijvoorbeeld aan goede informatievoorziening in de eigen taal, die mensen in staat stelt om een afgewogen keuze kunnen maken om wel of niet deel te nemen. De minister van VWS heeft daarom besloten om vanaf 1 juni Oekraïense ontheemden tijdelijk niet meer automatisch uit te nodigen, totdat deze randvoorwaarden op orde zijn. Naar verwachting is daar een halfjaar voor nodig. Het is niet mogelijk om het proces eerder dan 1 juni te herzien.